

“RAZILAŞDIRILMIŞDIR”

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı

Baş direktor
Ziya Əliyev

“02 ” oktyabr 2023-cü il

“TƏSDİQ EDİLMİŞDİR”

“Qala Həyat” Sığorta Şirkəti Açıq

Səhmdar Cəmiyyəti

İdarə Heyətinin sədri
Anar Tahirov

“22 ” sentyabr 2023-cü il

Həyat sığortası qaydaları

Bakı - 2023

Ümumi anlayışlar

Həyat sigortası qaydaları (bundan sonra - Qaydalar) "Qala Həyat" Sığorta Şirkəti ASC-nin həyata keçirdiyi ölüm və əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından könüllü sığorta növləri üzrə qayda və şərtləri müəyyən edir.

Bu Qaydalarda istifadə olunan termin və ifadələr aşağıdakı mənaları daşıyır:

Sığortalı - sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan sığorta müqaviləsinin tərəfi;

Sığortaçı - "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda qanunvericiliklə və ya müqavilə ilə müəyyən olmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs "Qala Həyat" Sığorta Şirkəti ASC;

Sığorta olunan - sığorta müqaviləsi əsasında əmlak mənafeləri sığortalanan şəxs;

Faydalanan şəxs - sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişi verilməli olan şəxs;

Aktuari - qanunvericiliyə uyğun olaraq iqtisadi-riyazi hesablama aparmaqla sığorta haqlarının hesablanmasıının əsaslarını müəyyən edən, həmçinin sığorta ehtiyatlarını hesablayan mütəxəssis;

Sığorta müqaviləsi - sığortalının müvafiq sığorta haqqı ödəməsi müqabilində sığorta obyektinin məruz qala biləcəyi risklərlə bağlı itkilərin, dəyən zərərin əvəzinin və ya razılışdırılan pul məbləğinin müəyyən bir hadisənin baş verməsi əsasında ödənilməsinin sığortaçı tərəfindən öhdəlik kimi götürülməsi şərtlərinin təsbit edildiyi razılaşma;

Sığorta şəhadətnaməsi - sığorta müqaviləsinin bağlanması faktını təsdiq edən, sığortaçı tərəfindən sığortalıya və (və ya) sığorta olunana verilən sənəd;

Sığorta predmeti - sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanan əmlak mənafelərinin aid olduğu fiziki şəxs;

Sığorta riski - sığorta obyekti ilə bağlı itkilərin və ya zərərlərin yaranmasına səbəb olan hadisənin baş verməsi və ya halın yaranması ehtimalı, həmçinin bu ehtimala qarşı sığortaçının üzərinə götürdüyü öhdəlik;

Sığorta obyekti - sığortalının, yaxud sığorta olunanın qanunazidd olmayan hər hansı əmlak mənafeyi;

Sığorta hadisəsi - sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin sığortalıya, sığorta olunana və ya digər faydalanan şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən hadisə və ya yaranan hal;

Sığorta məbləği - sığorta müqaviləsi ilə müəyyənləşdirilmiş məbləğlə ifadə olunan sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının öhdəliyinin son həddi;

Sığorta haqqı - risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta müqaviləsi ilə nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçaya ödəməli olduğu pul məbləği;

Sığorta ödənişi - sığorta hadisəsi baş verdikdə, sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyası;

Bədbəxt hadisə - kənar və qısa müddəli fiziki təsirlə əlaqədar olan və sığorta olunanın sağlamlığına zərər vuran - bədən üzvlərinin, toxumalarının zədələnməsi ilə sağlamlığının qəflətən və kəskin pozulması halı ilə müşayiət olunan qəfil, gözlənilməz və təsadüfi hadisə;

Sığorta tarifi - sığorta haqqının hesablanması üçün sığorta məbləğinə tətbiq edilən faizlə ifadə olunan dərəcə;

Gözləmə müddəti - sığortaçının baş vermiş hadisələrə görə məsuliyyət daşımadığı müddət;

Öncədən mövcud olan vəziyyət/xəstəlik — sığorta müqaviləsi bağlandığı anda artıq diaqnozu qoyulmuş yaxud əlamətləri ilə özünü bildirən, sığortalı/sığorta olunanın əvvəlcədən xəbərdar olduğu və ya xəbərdar olmalı olduğu səhhətin pisləşməsi, zədə, travma, patologiya, xroniki və ya kəskin xəstəlik, psixi və ya nevroloji pozğunluq və digər vəziyyətlər və ya xəstəliklər;

Əlillik - sığortalının/sığorta olunan şəxslərin müxtəlif maneələrlə qarşılaşdığı zaman digər şəxslərlə bərabər səviyyədə cəmiyyət həyatında tam və səmərəli iştirakına mane olan sabit fiziki, psixi, əqli və ya hissiyyat pozuntularının olması; Əlillik qanunvericiliklə səlahiyyət verilmiş qurum (Tibbi Sosial Ekspert Komissiyası) tərəfindən müəyyən edilir.

Əlilliyi olan şəxs - müxtəlif maneələrlə qarşılaşlığı zaman digər şəxslərlə bərabər səviyyədə cəmiyyət həyatında tam və səmərəli iştirakına mane olan sabit fiziki, psixi, əqli və ya hissiyyat pozuntuları olan şəxs;

TSEK - Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin tibbi-sosial ekspert komissiyaları. Qüvvədə olan qanunvericiliyə əsasən Azərbaycan Respublikasında əlilliyi qiymətləndirmək məqsədilə tibbi-sosial ekspertiza TSEK tərəfindən həyata keçirilir.

Elektron sənəd - informasiya sistemində istifadə üçün elektron formada təqdim edilən və elektron imza ilə

təsdiq olunmuş sənəd;

Elektron imza - digər verilənlərə əlavə edilən və ya onlarla məntiqi əlaqəli olan, imza sahibini identifikasiyondan imkan verən verilənlər.

1. Sığorta sinfi

1.1. Bu Qaydalara əsasən təqdim olunan sığorta təminatı şəxsi sığortaya aid olan aşağıdakı sığorta siniflərinə aid edilir:

1.1.1. sığortalı və ya sığorta olunan ölükdə sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan həyatın ölüm halından sığortası;

1.1.2. əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından sığorta (Əlavə №1 ilə tənzimlənir).

2. Sığorta obyekti

Bu Qaydalara görə sığorta obyekti sığortalının, yaxud sığorta olunanın həyatı ilə əlaqədar əmlak mənafeləridir.

3. Sığorta predmeti

3.1. Bu qaydalara əsasən sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanan əmlak mənafelərinin aid olduğu fiziki şəxs sığortanın predmeti hesab olunur.

3.2. Sığorta müqaviləsinə əsasən həm sığortalı özü, həm də müqavilədə göstərilən başqa şəxs (sığorta olunan) sığortalana bilər.

4. Sığorta haqqı və sığorta məbləği

4.1. Sığorta haqqının miqdari sığorta müqaviləsində razılışdırılır.

4.2. Sığorta müqaviləsində sığorta haqqının birdəfəlik və ya hissə-hissə ödənilməsi razılışdırıla bilər.

4.3. Sığorta haqqı və ya onun hissəsi vaxtında ödənilmədikdə sığortaçı onun ödənilməsi üçün bu Qaydaların 4.4-cü bəndinin tələbini nəzərə alaraq yazılı surətdə 15 günədək müddət müəyyən edə bilər.

4.4. Hər bir halda sığorta haqqı və ya onun razılışdırılmış ilk hissəsi sığorta müqaviləsi bağlandığı gündən 1 aydan gec olmayıaraq ödənilməlidir.

4.5. Elektron sənəd formasında olan sığorta müqaviləsi üzrə sığorta haqqının ödənilməsi sığortalının bu Qaydalar və sığorta müqaviləsinin şərtləri ilə tanış olmasına, həmin Qaydalar və şərtlərlə razılığını, həmçinin sığorta müqaviləsinin bağlanması faktını təsdiqləyir.

4.6. Sığorta məbləği sığorta müqaviləsi ilə müəyyənləşdirilir.

4.7. Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan hallarda, sığorta ödənişi verildikdən sonra sığorta məbləği ödənilmiş məbləğ həcmində azalır. Sığorta məbləğinin azaldılması sığorta hadisəsi baş verdiyi tarixdən tətbiq olunur.

4.8. Tərəflərin razılığı ilə sığortalı əlavə sığorta haqqı müqabilində ilkin sığorta məbləğini bərpa edə bilər.

5. Sığorta riskləri

5.1. Bu Qaydalara əsasən bağlanmış sığorta müqaviləsi üzrə sığortaçı sığortalıya, Qaydaların istisnalar bəndində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla aşağıdakı risklərdən sığorta təminatı verir:

5.1.1. sığorta təminatının qüvvədə olduğu müddət ərzində sığorta olunanın istənilən səbəbdən ölümü;

5.1.2. əmək qabiliyyətinin itirilməsi hali (Əlavə №1 ilə tənzimlənir).

6. İstisnalar

6.1. Əgər sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmayıbsa, bu Qaydalara əsasən bağlanmış sığorta müqavilələrində təminat verilmiş hadisələr aşağıdakılardan nəticəsində baş vermişdir, sığorta hadisəsi hesab edilmir:

6.1.1. sığorta olunanın sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində intihar etməsi (sığorta olunanın

üçüncü şəxslərin hüquqazidd hərəkətləri ilə intihara məcbur edilməsi halları bu müddəadan istisna edilir);
6.1.2. sığorta olunanın hərbi əməliyyatlarda, vətəndaş qarşıdurmalarında, terror aktlarında, hərbi çəvrlilişlərdə, kütləvi iğtişaşlarda, hakimiyyətin zorla ələ keçirilməsində iştirak etməsi, həmcinin sığorta olunanın hərbi xidmət keçməsi, hərbi toplantıslarda, təlimlərdə, rəsmi elan edilmiş yaxud edilməmiş müharibədə iştirak etməsi və s. bu kimi hallar;

6.1.3. sığorta olunanın ionlaşdırılmış radiasiyaya yaxud radioaktiv şüalanmaya, zəhərlənməyə, elan edilmiş epidemiyalara və pandemiyaya məruz qalması;

6.1.4. sığorta olunanın alkoqol sərxoşluğunu vəziyyətində olması və ya narkotik və toksik maddələri qəbul etməsi;

6.1.5. sığorta olunanın anlaqsız vəziyyətdə olması, yəni xroniki psixi xəstəlik, psixi fəaliyyətin müvəqqəti pozulması, kəmağılıq və ya sair psixi xəstəlik nəticəsində öz əməlinin (hərəkət və ya hərəkətsizliyinin) faktiki xarakterini dərk etməməsi və ya onu idarə edə bilməməsi;

6.1.6. sığorta olunanın sertifikatlaşdırılmış aviaheyət tərəfindən və xüsusi qaydada aparılan aviaçuşda sərnişin qismində iştirak etməsi istisna olmaqla, hər hansı aviaçuşlarda iştirak etməsi, yaxud sığorta olunanın özünü idarə etdiyi ucuş aparatının qəzaya uğraması;

6.1.7. sığorta olunanın nəqliyyat vasitəsini idarə etmək hüququ olmadan nəqliyyat vasitəsini idarə etməsi;

6.1.8. sığorta olunanın təhlükəli iş və ya təhlükəli idman növləri (avto-moto idman, paraşütlə tullanma, əlbəyaxa döyüş, alpinizm, dağ və su turizmi, sualtı üzgüçülük, dalğıcılıq, atçılıq və s.) ilə məşğul olması;

6.1.9. insan həyatını xilas etmək məqsədi ilə edildiyi hallar istisna olmaqla, sığorta olunanın bilərkdən özünü təhlükə altına atması, qəsdən özünə xəsarət yetirməsi, öz səhhətinə ziyan vurması;

6.1.10. hauptvaxt, müvəqqəti saxlama yerləri, istintaq təcridxanaları, cəzaçəkmə müəssisələri və ya həbsxanalarda ölüm;

6.1.11. həkim təyinatı olmadan və ya həkimin təyinatı olsa belə, qəbuletmə qaydalarının pozulması ilə sığorta olunanın psixotrop maddələri və dərmanları qəbul etməsi;

6.1.12. qazanılmış immunçatışmazlığı sindromu (QİÇS), immunçatışmazlığı virusu (İÇV), yaxud digər oxşar xəstəliklər və belə xəstəliklər ilə əlaqədar meydana gələn bütün vəziyyətlər;

6.1.13. həkim nəzarəti olmadan doğuş və doğuşun ağırlaşması halları, həkim təyinatı və nəzarəti olmadan hamiləliyin süni surətdə pozulması və ya digər cərrahi müdaxilələr.

6.2. Bu Qaydalarla nəzərdə tutulan istisnalar və məhdudiyyətlər sığorta müqaviləsində razılaşdırılmaqla sığorta təminatına daxil edilə bilər.

7. Sığorta müqaviləsi

7.1. Bu Qaydalar əsasında bağlanılan həyat sığortası müqaviləsinə görə sığortaçı müqavilə ilə razılaşdırılmış və sığortalının ödədiyi sığorta haqqı müqabilində sığortalının özünü və ya müqavilədə sığorta olunan qismində göstərilən başqa şəxsin müqavilədə göstərilmiş sığorta riskləri üzrə sığorta hadisəsinin baş verdiyi təqdirdə müqavilə ilə şərtləşdirilmiş sığorta məbləğini birdəfəlik sığorta ödənişi və ya vaxtaşırı ödənişlər şəklində faydalanan şəxsə ödəməyi öhdəsinə götürür.

7.2. Sığorta müqaviləsi sığortalı fiziki şəxs olduğu halda onun sığortalanma haqqında ərizəsi, hüquqi şəxs olduğu halda isə sığortaçı tərəfindən müəyyən edilən sığorta olunanların siyahısı və sorğu forması əsasında bağlanılır.

7.3. Sığorta müqaviləsi yazılı olaraq aşağıdakı hər hansı bir formada bağlanılır:

7.3.1. tərəflərin bu Qaydalar əsasında sığorta müqaviləsi adlanan sənədi tərtib edərək qarşılıqlı imzalaması yolu ilə;

7.3.2. sığortalının bu Qaydalarla tanış olmasını və onun şərtləri ilə razılışmasını yazılı qaydada təsdiq etməsi şərti ilə sığortaçı tərəfindən sığortalıya sığorta şəhadətnaməsinin verilməsi yolu ilə.

7.4. Bu Qaydaların 7.3.2-ci bəndində nəzərdə tutulmuş halda sığorta şəhadətnaməsində sığorta predmetinin sığortalandığı risklər konkret olaraq sadalanmalıdır.

7.5. Bu Qaydaların 7.3-cü bəndində nəzərdə tutulmuş sığorta müqaviləsinin formaları elektron imza vasitəsilə də imzalana bilər.

7.6. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortaçı sığortalıya hamı tərəfindən asanlıqla başa düşülən üslubda tərtib edilmiş və aşağıdakılardı əks etdirən yaddaş vərəqi verməlidir:

7.6.1. sığorta hadisəsi hesab edilə bilən halın baş verdiyi zaman necə hərəkət etməyin lazım olduğunu;

7.6.2. sığortaçının sığorta ödənişindən imtina etməsinin qanuni əsaslarını.

7.7. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortaçı sığorta olunanın səhhətinin mövcud vəziyyətini qiymətləndirmək məqsədilə onun sığorta müqaviləsinin şərtlərindən asılı olaraq öz hesabına və ya sığortalının

(sığorta olunanın) hesabına müayinə olunmasını tələb edə bilər.

7.8. Əgər sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta şəhadətnaməsi sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənildiyi gün, qrup halında sığorta zamanı isə sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsindən 3 iş günü müddətində verilməlidir.

7.9. Müqavilədə bir neçə şəxsin sığorta haqqının ödənilməsində payçı kimi iştirakı nəzərdə tutula bilər. Bu halda həmin şəxslər birgə sığortalı kimi çıxış edirlər.

7.10. Sığorta müqaviləsinə onun qüvvədə olduğu müddətdə qanunvericiliyə və bu Qaydaların şərtlərinə uyğun əlavə və dəyişikliklər edilə bilər. Belə əlavə və dəyişikliklər sığorta müqaviləsinin tərkib hissəsini təşkil edir.

8. Sığorta müddəti və sığorta ərazisi

8.1. Sığorta müddəti sığorta müqaviləsi ilə müəyyən olunur.

8.2. Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsi halında, sığorta təminatının müddəti sığorta müqaviləsinin bağlandığı gün saat iyirmi dörddən başlanır və sığorta müqaviləsinə əsasən həmin müqavilənin qüvvədə olduğu sonuncu gün saat iyirmi dörddə başa çatır.

8.3. Sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu əraziyə məhdudiyyət tətbiq edilmir.

9. Sığorta müqaviləsinin tərəflərinin hüquq və vəzifələri

9.1. Sığortalı və sığorta olunanın hüquqları:

9.1.1. sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortaçının müstəqil auditor tərəfindən təsdiqlənmiş illik balansı və fəaliyyətinin illik yekunlarına dair maliyyə nəticələri ilə tanış olmaq;

9.1.2. sığorta şəhadətnaməsi itdikdə və ya məhv olduqda sığortaçıdan onun dublikatını almaq;

9.1.3. sığorta müqaviləsinin şərtləri və bu Qaydalar barədə sığortaçıdan izahatlar almaq;

9.1.4. sığorta müqaviləsinin şərtlərinin dəyişdirilməsi təklifi ilə çıxış etmək;

9.1.5. sığorta olunan, fiziki şəxs sığortalının öldüyü və ya hüquqi şəxs sığortalının ləğv edildiyi halda, mövcud qanunvericilikdə, həmçinin sığortalı və sığortaçı arasındaki razılışmada nəzərdə tutulan qaydada sığortalının müqavilədə və Qaydalarda nəzərdə tutulan vəzifələrini yerinə yetirmək;

9.1.6. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində və bu Qaydalarda nəzərdə tutulmuş digər hüquqlardan istifadə etmək.

9.2. Sığortalı və sığorta olunanın vəzifələri:

9.2.1. sığortalanma haqqında ərizədə qoyulan suallara doğru cavablar vermək;

9.2.2. sığorta haqqını sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş müddətdə və miqdarda ödəmək;

9.2.3. sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalının özünə məlum olan, habelə sığortaçının yazılı surətdə tələb etdiyi və müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə sığortaçıya məlumat vermək;

9.2.4. bu Qaydaların 9.2.3-cü bəndinə uyğun olaraq bildirilmiş hallarla bağlı sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra meydana çıxan bütün dəyişikliklər barədə sığortaçıya və ya sığortaçının adından çıxış edən sığorta vasitəsinə məlumat vermək;

9.2.5. sığortaçıya faydalanan şəxs barədə düzgün məlumat vermək;

9.2.6. sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, yaxud faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməlidir. Bu vəzifə faydalanan şəxs tərəfindən də yerinə yetirilə bilər;

9.2.7. sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə sığorta hadisəsi ilə əlaqəsi olan məlumatı sərbəst əldə etmək imkanı yaratmaq;

9.2.8. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulan və bu Qaydalardan irəli gələn digər vəzifələri yerinə yetirmək.

9.3. Sığortaçının hüquqları:

9.3.1. sığortalının və sığorta olunanın verdiyi məlumatların düzgünlüyünü yoxlamaq;

9.3.2. sığorta olunan şəxsin səhhətinin mövcud vəziyyətini qiymətləndirmək məqsədi ilə onun sığorta müqaviləsinin şərtlərindən asılı olaraq, öz hesabına və ya sığortalının hesabına müayinə olunmasını tələb etmək;

9.3.3. sığortalı sığorta müqaviləsinin bağlanması zamanı qəsdən özünün məlumat vermək vəzifəsini icra

etmədikdə müqavilənin bağlandığı vaxtdan 5 il müddət keçənədək müqavilə üzrə vəzifələrinin icrasından imtina etmək və sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi tələbi ilə çıxış etmək;

9.3.4. sığorta olunanın ölməsinə səbəb olan hadisənin baş vermesi faktı üzrə cinayət işinin başlanması halında səlahiyyətli orqanın müvafiq qərarının qəbul olunmasına qədər sığorta ödənişinin verilməsini təxirə salmaq;

9.3.5. sığorta ödənişinin verilməsi zamanı sığorta ödənişi məbləğindən sığortalının ona ödəməli olduğu, vaxtı çatmış və ya gecikdirilmiş sığorta haqqı məbləğini tutmaq;

9.3.6. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş və bu Qaydaların irəli gələn digər hüquqlardan istifadə etmək.

9.4. Sığortaçının vəzifələri:

9.4.1. bu Qaydalar əsasında sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalını bu Qaydalar ilə tanış etmək;

9.4.2. sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalıya hamı tərəfindən asanlıqla başa düşülən üslubda tərtib edilmiş yaddaş vərəqini vermək;

9.4.3. sığortalıya bu Qaydalara əlavə edilmiş sığorta şəhadətnaməsi vermək;

9.4.4. sığorta hadisəsi baş verdikdə bu Qaydaların 13.3-13.4-cü bəndlərində nəzərdə tutulmuş sənədlərdən sonuncusunu aldığı tarixdən 7 iş günündən gec olmayaraq sığorta ödənişini vermək, yaxud sığortalıya, sığorta olunana və ya faydalanan şəxsə sığorta ödənişinin verilməsindən imtina haqqında yazılı şəkildə əsaslandırılmış bildiriş təqdim etmək;

9.4.5. sığorta hadisəsinin baş vermesi barədə sığortaçuya məlumat vermiş sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, həmçinin faydalanan şəxs səlahiyyətli dövlət orqanlarına həmin hadisə barədə xəbər verməmişdir, qeyd olunan orqanları bu hadisə barədə dərhal məlumatlaşdırmaq;

9.4.6. "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə sığorta sırrı hesab edilən məlumatların məxfiliyini təmin etmək;

9.4.7. sığorta hadisəsi hesab edilə bilən, araşdırılması və ya qeydə alınması tələb olunan hadisələr barədə səlahiyyətli dövlət orqanlarına belə hadisələrin baş vermesi faktını və (və ya) səbəbini, habelə nəticələrini təsdiq edən sənədin alınması üçün yazılı sorğu göndərmək;

9.4.8. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş və bu Qaydalardan irəli gələn digər vəzifələri yerinə yetirmək.

10. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi

10.1. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:

10.1.1. sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;

10.1.2. aşağıdakı hallar istisna olmaqla, sığortalı fiziki şəxs öldükdə və ya sığortalı hüquqi şəxsin fəaliyyəti dayandırıldıqda və ya ləğv olunduqda:

10.1.2.1. başqa şəxsin xeyrinə həyat sığortası müqaviləsi bağlanmış sığortalı vəfat etdikdə, onun hüquq və vəzifələri xeyrinə sığorta müqaviləsi bağlanmış şəxsə həmin şəxsin yazılı razılığı ilə keçir;

10.1.2.2. sığortalı olan hüquqi şəxs sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrde yenidən təşkil edildikdə, onun həmin müqavilə üzrə hüquq və vəzifələri hüquqi varisino keçir.

10.1.3. sığortalı olmayan sığorta olunan vəfat etdikdə və bu halda sığortalının başqası ilə əvəz olunması təklifinə sığortaçı etiraz etdikdə;

10.1.4. sığorta hadisəsinin baş vermesi ehtimalı olmadıqda və sığorta riskinin mövcudluğu, səbəbi sığorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;

10.1.5. sığortaçı sığortalı qarşılarında öz öhdəliklərini tam olaraq yerinə yetirdikdə;

10.1.6. sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda;

10.1.7. sığortalı sığorta haqqını sığorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədiqdə;

10.1.8. sığortalı və ya sığortaçı sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi tələbi ilə çıxış etdikdə.

10.2. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrde fiziki şəxs olan sığortalı məhkəmənin qərarı ilə fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilmişdir, yaxud onun fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmənin qərarı ilə məhdudlaşdırılmışdır, sığortalının hüquq və vəzifələrini onun qayyumu və ya himayəçisi həyata keçirir.

11. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verme ilə bağlı xəbərdar etmə

11.1. Bu Qaydaların 10.1-ci bəndində göstərilən hallarda sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi üçün əsas olan şərait yarandıqda bu Qaydaların 11.2-ci bəndi nəzərə alınmaqla müqaviləyə xitam verilməsində maraqlı olan

tərəf dərhal digər tərəfi bu barədə xəbərdar etməlidir.

11.2. Sığorta müqaviləsinə bu Qaydaların 10.1.8-ci bəndinə uyğun olaraq sığortalının və ya sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verilərkən bu barədə bir tərəf digərinə ən azı 30 gün əvvəl (sığorta müqaviləsi beş ildən çox müddətə bağlanmış olduqda 60 gün, 3 aydan az müddətə bağlanmış olduqda isə 5 iş günü əvvəl) tələbini əsaslandırdığı yazılı bildiriş göndərməlidir.

12. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermənin nəticələri

12.1. Sığorta müqaviləsinə sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığortaçı həmin müqavilə üzrə sığorta haqqının qaytarılan hissəsindən işlərin aparılması xərclərinin müqavilənin qurtarmamış müddətinə mütənasib hissəsini çıxmaqla həmin müddət üçün sığorta haqlarını ona qaytarır. Sığortalının sığorta ilə bağlı tələbi sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlırsa, sığortaçı sığorta haqlarını bütünlükə sığortalıya qaytarır.

12.2. Sığorta müqaviləsinə sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqlarını bütünlükə sığortalıya qaytarır. Əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlırsa, sığortaçı müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını qaytarır. Bu halda sığortaçı sığorta müqaviləsi üzrə sığorta haqqının qaytarılan hissəsindən işlərin aparılması xərclərinin müqavilənin qurtarmamış müddətinə mütənasib hissəsini çıxa bilər.

12.3. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirse, sığorta haqqı sığortalıya qaytarılmır.

12.4. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək ödənilmiş sığorta haqqından az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirse, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındaki fərq miqdarında sığorta haqqının sığortalıya qaytarılması müvafiq olaraq bu Qaydaların 12.1-ci və 12.2-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

13. Sığorta ödənişinin həyata keçirilməsi qaydası

13.1. Müqavilə bağlanarkən razılaşdırılan sığorta məbləğinin ödənişi sığortaçı tərəfindən faydalanan şəxsə yalnız sığorta haqqının müqavilə ilə müəyyən edilmiş miqdarda və qaydada ödənilmiş olması şərtlə verilir.

13.2. Əgər sığorta hadisəsi hissəvi şəkildə ödənilən sığorta haqqının ödənilməsinin Mülki Məcəllənin 903-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətin başa çatmasından sonra baş vermiş, lakin müvafiq sığorta haqqı həmin müddətin sonuna qədər ödənilməmişdirse, sığortaçının sığorta ödənişinin həyata keçirilməsindən imtina etmək və müəyyən edilmiş qaydada sığorta müqaviləsinə xitam vermək hüquq yaranır.

13.3. Sığorta ödənişi aşağıdakı sənədlər əsasında həyata keçirilir:

a) sığorta hadisəsi baş verdikdə, sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığortaçıya ünvanlaşdırılmış sığorta tələbi;

b) sığorta hadisəsi hesab edilə bilən, araşdırılması və ya qeydə alınması tələb olunan hadisələr barədə səlahiyyətli dövlət orqanının belə hadisələrin başa verməsi faktını və (və ya) səbəbini, habelə nəticələrini təsdiq edən sənəd;

c) sığorta olunanın şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin surəti (yaşadığı halda);

d) sığorta ödənişinin alınması barədə faydalanan şəxsin (şəxslərin) sığorta tələbi və şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti;

e) sığorta olunan vəfat etdikdə, ölüm haqqında şəhadətnamənin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti;

f) faydalanan şəxs müəyyən edilməmişdirse, vərəsəlik haqqında şəhadətnamənin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti.

13.4. Sığortaçı baş vermiş hadisənin səbəblərini və ya sığorta hadisəsi olması faktını müəyyən etmək üçün zəruri olan aşağıdakı sənədləri də əsaslandırılmış şəkildə tələb edə bilər:

a) sığorta olunan vəfat edibso ölümün səbəbi haqqında tibbi arayış;

b) epikriz, xəstəlik tarixçəsindən çıxarış;

c) ambulator kartadan çıxarış;

d) əmək müqaviləsi.

13.5. Əgər faydalanan şəxs sığorta olunanın ölümü halında müqaviləyə uyğun olaraq ona ödənilməli olan sığorta təminatını almadan ölürsə, sığorta ödənişi həmin faydalanan şəxsin vərəsələrinə verilir.

13.6. Ödəniş qanunla müəyyən olunmuş qaydada təsdiq edilmiş etibarnamə əsasında sığorta olunanın

(faydalanan şəxsin) nümayəndəsinə verilə bilər.

13.7. Sığorta müqaviləsi ilə başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta hadisəsi baş verdikdə bu Qaydaların 13.3-13.4-cü bəndlərində nəzərdə tutulmuş müvafiq sənədlərin sonuncusu sığortaçıya daxil olduğu tarixdən 7 iş günündən gec olmayaraq sığortaçı sığorta ödənişini həyata keçirir və ya sığortalıya, sığorta olunana və ya faydalanan şəxsə yazılı şəkildə imtina haqqında əsaslandırılmış bildiriş təqdim edir.

13.8. Faydalanan şəxs 18 yaşına çatmadırsa, ona verilməli olan sığorta ödənişi onun qanuni nümayəndəsinin yazılı razılığı ilə müəyyən edilmiş bankda faydalanan şəxsin adına açılmış hesaba qoyulur.

14. Ödənişdən imtinanın əsasları

14.1. Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edir:

14.1.1. bu Qaydaların 9.2.6-cı bəndinin tələblərinə əməl edilməməsi nəticəsində sığortaçının hadisənin sığorta hadisəsi olub-olmamasını müəyyənləşdirmək imkanından məhrum olması;

14.1.2. baş vermiş hadisənin qanunvericiliyə, bu Qaydalara və ya sığorta müqaviləsinə əsasən sığorta hadisəsi hesab edilməməsi;

14.1.3. sığortalının, sığorta olunanın, faydalanan şəxsin, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığortalının, müvafiq hallarda zərərçəkənin müvafiq hadisənin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə hadisə ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;

14.1.4. müqavilə ilə hərbi risklərin sığortalanması nəzərdə tutulmadıqda, hadisənin baş verməsinin hərbi əməliyyatlar və ya hərbi xarakterli tədbirlər hesab edilən halların nəticəsi olması;

14.1.5. sığorta predmeti, həmçinin sığorta olunan şəxs və (və ya) sığorta hadisəsi barəsində sığortalının sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi nəticəsində sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək, həmçinin sığorta hadisəsinin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmini müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması (bu zaman sığortaçı məlumatların yanlışlığı sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortaçıya məlum olduqda və ya sığortalı yanlış məlumatların verilməsində təqsirli olmadıqda, habelə tələb olunan məlumatata sığortalının cavab verməməsinə baxmayaraq sığorta müqaviləsi bağlanmış olduğu halda sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən imtina üçün yanlış məlumatın verilməsi və ya tələb olunan məlumatın verilməməsi faktına əsaslanı bilməz);

14.1.6. sığorta haqqının növbəti hər hansı bir hissəsinin müqavilədə nəzərdə tutulmuş ödənilməsi müddəti başa çatdıqdan 15 gün sonra, bu Qaydaların 4.3-cü bəndində nəzərdə tutulmuş halda isə sığortaçının müəyyən etdiyi müddətin başa çatmasından 3 gün sonra sığorta hadisəsinin baş verməsi halında sığorta haqqının müvafiq hissəsinin ödənilməmiş olması;

14.1.7. müqavilə ilə başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, hadisənin baş verməsinin səbəbi təminata istisna hesab olunan halların nəticəsi olması;

14.1.8. sığortaçının sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına sığortalı, sığorta olunan, faydalanan şəxs tərəfindən maneçilik törədilməsi;

14.1.9. sığorta müqaviləsinin qüvvəyə mindiyi tarixdən sonra aşkar edilmiş sığortalının, sığorta olunanın sığortalanma haqqında ərizədə verilmiş suallara qəsdən həqiqətə uyğun olmayan cavabların verməsi, o şərtlə ki, sığorta müqaviləsi bağlandığı tarixdən 5 il keçməmişdir.

14.2. Bu Qaydaların 9.2.3-cü bəndində nəzərdə tutulmuş məlumatların yanlışlığı sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortaçıya məlum olduqda və ya sığortalı yanlış məlumatların verilməsində təqsirli olmadıqda, habelə tələb olunan məlumatata sığortalının cavab verməməsinə baxmayaraq sığorta müqaviləsi bağlanmışdır, sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən imtina üçün yanlış məlumatın verilməsi və ya tələb olunan məlumatın verilməməsi faktına əsaslanı bilməz.

15. Tərəflərin məsuliyyəti

Bu Qaydaların şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə yə ya lazımı qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

16. Mübahisələrin həlli qaydası

16.1. Sığorta müqaviləsinin icrasından irəli gələn mübahisələr tərəflərin qarşılıqlı razılığı ilə həll olunur.
16.2. Sığorta müqaviləsinin icrasından irəli gələn mübahisələrin həllində tərəflər arasında qarşılıqlı

razılığın əldə olunması mümkün olmadıqda, mübahisələr məhkəmə qaydasında həll edilir.

16.3. Sığorta müqaviləsi üzrə hüquqlarının sığortaçı tərəfindən pozulduğunu hesab edən sığortalı, sığorta olunan və ya faydalanan şəxs Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına şikayət ərizəsi ilə müraciət edə bilər.

17. Şərtlər

Sığorta müqaviləsində bu Qaydalara və sığorta qanunvericiliyinə zidd olmayan xüsusi şərtlər müəyyən oluna bilər.

18. Yekun müddəələr

Tərəflər müqavilənin icra edilməsi və ya xitamı ilə bağlı bütün xəbərdarlıq və məlumatları sığorta müqaviləsində qeyd olunan ünvanlara və ya əlaqə vasitələrinə (poçt ünvanı, müqavilədə nəzərdə tutulmuş hallarda elektron ünvan və ya digər əlaqə vasitələri) göndərirlər. Ünvanlar və ya əlaqə vasitələri dəyişdiyi halda, bir tərəf o biri tərəfi qabaqcadan bu haqda yazılı şəkildə məlumatlaşdırmalıdır. Əgər bir tərəf o biri tərəfi ünvanlar və ya əlaqə vasitələrinin dəyişilməsi barədə əvvəlcədən məlumatlaşdırırsa, köhnə ünvan və ya əlaqə vasitələrinə göndərilən xəbərdarlıq və məlumatlar çatdırılmış kimi qəbul olunur.

19. Sığorta tarifləri və onların iqtisadi əsaslandırılması

19.1. Minimum sığorta haqlarının hesablanması Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının 27 mart 2014-cü il tarixli Q-08 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Aktuar hesablamaların aparılmasına dair Təlimat”in 4-cü bəndinə əsasən aparılır.

19.2. Həyatın ölüm halından sığorta sınıfı üzrə qrup halında sığorta olunanlar üçün müqavilə bağlanan zaman aşağıda qeyd olunmuş xərclər azalır:

- Karguzarlıq ilə əlaqədar xərclər (sığorta şəhadətnaməsi hər sığorta olunan üzrə ayrı-ayrılıqda yox, sığorta olunanların siyahısı əlavə olunmaqla bir müqavilə bağlanılır);
- Anderrayting xərcləri (qrup halında sığorta olunanlar üçün anderrayting tələbləri daha yumşaq olur. Belə ki, sığorta olunanların sayının artması ilə əlaqədar, bütün şəxslər üzrə deyil, qrupa daxil olan bəzi şəxslər üzrə individual qaydada anderrayting həyata keçirilir);

• İllik inzibati xərclər (nəzərə alsaq ki, inzibati xərclərə sığorta şirkətinin yerləşdiyi binanın, nəqliyyat vasitəsinin saxlanması, bank (investisiya) xərcləri, kommunal, rabitə, əmək haqqı, lisenziya, verilənlərin emalı və s. xərclər daxildir və həmin xərclər qrup halında sığorta olunanlar üçün sığorta olunanların sayından asılı olmayaraq sabit olaraq qalır. Qrup halında sığorta olunanlar üçün bu sabit xərc qrupa daxil olan fəndlər arasında bərabər miqdarda bölüşdürülməsi bir sığorta olunan üçün ədalətli sığorta haqqının hesablanmasına səbəb olur).

Buna görə də, həyatın ölüm halından sığortası sınıfı üzrə qrup halında sığorta olunanlar üçün, qrupa daxil olan hər bir sığorta olunana münasibətdə sığorta haqları hesablanarkən, aşağıda qeyd olunmuş şərtlər ödənilidiyi halda, təlimatda sığorta müqaviləsi bağlanarkən çəkilən xərclər və sığorta müqaviləsi qüvvədə olduğu müddəə ərzində illik çəkilən inzibati xərclər aşağıdakı kimi nəzərdə tutulur:

(α) alfa əmsali $\frac{\alpha}{n}$ şəklində iştirak edir (n - qrupa daxil olan sığorta olunanların sayıdır, n bir şərtlə ki sığorta olunanların sayı 10-dan çox olmalıdır)

(γ) qamma əmsali $\frac{\gamma}{n \times 0,1}$ şəklində iştirak edir (n - qrupa daxil olan sığorta olunanların sayıdır, bir şərtlə ki sığorta olunanların sayı 10-dan çox olmalıdır)

Qeyd 1. Qrup halında sığorta müqaviləsinin hər bir sığorta olunan üzrə sığorta təminatının bitmə tarixi sığorta müqaviləsinin bitmə tarixi ilə eyni olmalıdır.

Qeyd 2. Sığortalı və faydalanan şəxs eyni zamanda bank, bank olmayan kredit təşkilatı, İpoteka fondu və ya digər maliyyə fondu olmamalıdır.

Qeyd 3. Əgər sığorta müqaviləsinə yeni sığorta olunanlar daxil edilərsə bu halda α və γ əmsali təzə daxil olan şəxslər üzrə əsas müqavilənin bağlılığı ana sığorta olunanların sayı (n) nəzərə alınmaqla hesablanacaqdır, yəni $\frac{\alpha}{n}, \frac{\gamma}{n \times 0,1}$ şəklində iştirak edir.

Hazırkı Əlavə şərtlər Həyat siğortası qaydalarının (bundan sonra Qaydalar) bütün ümumi şərtlərini və istisnalarını nəzərə almaqla ona əlavəni təşkil edir və ayrılıqda istifadə edilə bilməz.

1. Siğorta təminatı

1.1. Hazırkı əlavə şərtlərə əsasən bağlanmış siğorta müqaviləsi üzrə siğortaçı siğortalıya, Qaydaların istisnalar bəndində nəzərdə tutulmuş hallar qüvvədə olmaqla siğorta şəhadətnaməsində müəyyən edildiyi şəkildə əmək qabiliyyətinin itirilməsi ilə nəticələnən bədbəxt hadisə və/və ya xəstəlik risklərindən siğorta təminatı verir.

1.2. Siğorta olunan qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada Tibbi-sosial ekspert komissiyası tərəfindən ekspert müayinəsindən keçidkən sonra ona müvafiq qərar çıxarılması yolu ilə əllilik təyin olunur.

2. Siğorta ödənişinin həyata keçirilməsi qaydası

2.1. Siğorta ödənişinin həcmi orqanizmin funksiyalarının pozulmasının faiz göstəricisi və müddətindən asılı olaraq siğorta şəhadətnaməsində eks edilir:

2.1.1. Əmək qabiliyyətinin qismən itirilməsi - xəstəlik, bədbəxt hadisə, zədə və çatışmazlıqlar ilə bağlı orqanizmin funksiyalarının III dərəcə məhdudlaşması halında 81-100 faiz pozulması zamanı - siğorta məbləğinin 100% həcmində;

2.1.2. Əmək qabiliyyətinin qismən itirilməsi - xəstəlik, bədbəxt hadisə, zədə və çatışmazlıqlar ilə bağlı orqanizmin funksiyalarının II dərəcə məhdudlaşması halında 61-80 faiz pozulması zamanı - siğorta şəhadətnaməsində qeyd edilmiş faiz dərəcəsi həcmində;

2.1.3. Əmək qabiliyyətinin qismən itirilməsi - xəstəlik, bədbəxt hadisə, zədə və çatışmazlıqlar ilə bağlı orqanizmin funksiyalarının I dərəcə məhdudlaşması halında 31-60 faiz pozulması zamanı - siğorta şəhadətnaməsində qeyd edilmiş faiz dərəcəsi həcmində.

2.1.4. Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti tam itirilməsi ilə nəticələnən bədbəxt hadisə: əmək qabiliyyətinin bədbəxt hadisə nəticəsində müvəqqəti tam itirilməsi zamanı əmək qabiliyyətinin itirilməsinin müqavilədə göstərilmiş təqvim gündündən başlayaraq, müqavilədə göstərilmiş müddət ərzində əmək qabiliyyətinin tam itirilməsinin hər gününə görə müqavilə ilə müəyyən edilmiş məbləğin və yaxud bu risk üzrə siğorta məbləğinin müəyyən faizinin ödənilməsi.

3. Siğorta ödənişinin həyata keçirilməsi qaydası

3.1. Siğorta ödənişinin həyata keçirilməsi üçün siğortalı siğortaçıya aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir:

3.1.1. siğorta olunanın şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin surəti;

3.1.2. müəyyən edilmiş formada ərizə;

3.1.3. TSEK tərəfindən verilən əlliyyi təsdiq edən sənədin təsdiq edilmiş surəti və müvafiq tibb müəssisələri tərəfindən verilmiş tibbi sənədlərdən çıxarışlar.

3.2. Siğortaçı baş vermiş hadisənin səbəblərini və ya siğorta hadisəsi olması faktını müəyyən etmək üçün zəruri olan digər sənədləri də əsaslandırılmış şəkildə tələb edə bilər: epikriz, xəstəlik tarixçəsindən çıxarış, ambulator kartadan çıxarış, TSEK-ə göndəriş, məhkəmə-tibbi ekspertizasının rəyi.

4. Sığorta tarifləri və onların iqtisadi əsaslandırılması

4.1. Əlliliklər üzrə xalis sığorta tarifi dərəcələri aşağıdakı cədvəldə yer almışdır.

Yaş aralığıla rı	Xalis sığorta tarifi											
	Əllilik				Bədbəxt Hadisə Nəticəsində Əllilik				Xəstəlik Nəticəsində Əllilik			
	1,2 və 3 cü qrup	3-cü qrup	2-ci qrup	1-ci qrup	1,2 və 3 cü qrup	3-cü qrup	2-ci qrup	1-ci qrup	1,2 və 3 cü qrup	3-cü qrup	2-ci qrup	1-ci qrup
18 19	0,4620 %	0,1257 %	0,1807 %	0,1556 %	0,0164 %	0,0020 %	0,0061 %	0,0083 %	0,4456 %	0,1236 %	0,1746 %	0,1473 %
20 24	0,0929 %	0,0090 %	0,0480 %	0,0360 %	0,0071 %	0,0009 %	0,0031 %	0,0032 %	0,0858 %	0,0081 %	0,0449 %	0,0328 %
25 29	0,1145 %	0,0124 %	0,0656 %	0,0365 %	0,0095 %	0,0012 %	0,0047 %	0,0036 %	0,1050 %	0,0112 %	0,0608 %	0,0329 %
30 34	0,1688 %	0,0161 %	0,1029 %	0,0498 %	0,0120 %	0,0015 %	0,0055 %	0,0050 %	0,1568 %	0,0146 %	0,0974 %	0,0447 %
35 39	0,2102 %	0,0209 %	0,1340 %	0,0553 %	0,0148 %	0,0015 %	0,0073 %	0,0060 %	0,1954 %	0,0194 %	0,1268 %	0,0492 %
40 44	0,2700 %	0,0251 %	0,1873 %	0,0576 %	0,0213 %	0,0017 %	0,0139 %	0,0057 %	0,2487 %	0,0234 %	0,1734 %	0,0519 %
45 49	0,3562 %	0,0354 %	0,2540 %	0,0668 %	0,0237 %	0,0012 %	0,0166 %	0,0060 %	0,3325 %	0,0343 %	0,2375 %	0,0608 %
50 54	0,4887 %	0,0520 %	0,3562 %	0,0805 %	0,0201 %	0,0014 %	0,0108 %	0,0079 %	0,4686 %	0,0506 %	0,3454 %	0,0726 %
55 59	0,5514 %	0,0672 %	0,4038 %	0,0805 %	0,0179 %	0,0015 %	0,0093 %	0,0072 %	0,5335 %	0,0657 %	0,3945 %	0,0733 %
60 64	0,3175 %	0,0649 %	0,2079 %	0,0447 %	0,0105 %	0,0013 %	0,0046 %	0,0047 %	0,3070 %	0,0636 %	0,2034 %	0,0400 %
65 69	0,1135 %	0,0664 %	0,0424 %	0,0047 %	0,0049 %	0,0006 %	0,0038 %	0,0004 %	0,1087 %	0,0657 %	0,0386 %	0,0043 %
70 75	0,1023 %	0,0814 %	0,0177 %	0,0032 %	0,0041 %	0,0015 %	0,0022 %	0,0004 %	0,0981 %	0,0799 %	0,0155 %	0,0027 %

4.2. Əlliliklər üzrə siğorta tarifi dərəcələri aşağıdakı cədvəldə yer almışdır.

Yaş aralıqları	Siğorta tarifi											
	Əllilik				Bədbəxt Hadisə Nəticəsində Əllilik				Xəstəlik Nəticəsində Əllilik			
	1,2 və 3 cü qrup	3-cü qrup	2-ci qrup	1-ci qrup	1,2 və 3 cü qrup	3-cü qrup	2-ci qrup	1-ci qrup	1,2 və 3 cü qrup	3-cü qrup	2-ci qrup	1-ci qrup
18	0,7700%	0,2095 %	0,3012 %	0,2593 %	0,0274 %	0,0034 %	0,0102 %	0,0138 %	0,7426 %	0,2061 %	0,2910 %	0,2455 %
20	0,1549%	0,0150 %	0,0800 %	0,0599 %	0,0119 %	0,0015 %	0,0051 %	0,0053 %	0,1430 %	0,0135 %	0,0748 %	0,0547 %
25	0,1909%	0,0207 %	0,1093 %	0,0609 %	0,0159 %	0,0020 %	0,0079 %	0,0060 %	0,1750 %	0,0187 %	0,1014 %	0,0549 %
30	0,2814%	0,0269 %	0,1716 %	0,0829 %	0,0201 %	0,0025 %	0,0092 %	0,0084 %	0,2613 %	0,0244 %	0,1624 %	0,0745 %
35	0,3503%	0,0348 %	0,2234 %	0,0921 %	0,0247 %	0,0025 %	0,0121 %	0,0101 %	0,3257 %	0,0323 %	0,2113 %	0,0821 %
40	0,4500%	0,0418 %	0,3122 %	0,0960 %	0,0354 %	0,0028 %	0,0231 %	0,0095 %	0,4145 %	0,0390 %	0,2890 %	0,0865 %
45	0,5937%	0,0590 %	0,4234 %	0,1113 %	0,0395 %	0,0019 %	0,0276 %	0,0100 %	0,5542 %	0,0571 %	0,3958 %	0,1013 %
50	0,8145%	0,0867 %	0,5937 %	0,1341 %	0,0335 %	0,0023 %	0,0181 %	0,0131 %	0,7810 %	0,0844 %	0,5756 %	0,1210 %
55	0,9190%	0,1119 %	0,6730 %	0,1341 %	0,0299 %	0,0025 %	0,0155 %	0,0119 %	0,8892 %	0,1095 %	0,6575 %	0,1222 %
60	0,5292%	0,1081 %	0,3466 %	0,0745 %	0,0176 %	0,0021 %	0,0076 %	0,0079 %	0,5116 %	0,1060 %	0,3390 %	0,0666 %
65	0,1892%	0,1106 %	0,0707 %	0,0079 %	0,0081 %	0,0011 %	0,0064 %	0,0006 %	0,1811 %	0,1095 %	0,0644 %	0,0072 %
70	0,1705%	0,1357 %	0,0295 %	0,0053 %	0,0068 %	0,0024 %	0,0037 %	0,0007 %	0,1636 %	0,1332 %	0,0258 %	0,0046 %

Yükləmə: 40%

O cümlədən

İşlərin aparılması xərci: 32%

Məcburi ödəmələr: 0,3%

Tarif mənfəəti: 7,7%

19.4. Əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından siğorta sınıfı üzrə qrup halında siğorta olunanlar üçün müqavilə bağlanan zaman aşağıda qeyd olunmuş xərclər azalır:

$$\text{Siğorta tarifi} = \text{Xalis siğorta tarifi} / (1 - (0,3\% + 7,7\% + 5\% + 27\% / n))$$

n – siğorta olunanların sayıdır. Siğorta olunanların sayı 10-dan çox olduqda tətbiq edilir.

Qeyd. Əgər siğorta müqaviləsinə yeni siğorta olunanlar daxil edilərsə bu halda daxil olan şəxslər üzrə əsas müqavilənin bağlılığı ana siğorta olunanların sayı (n) nəzərə alınmaqla hesablanacaqdır.